

Studenteninspraak Onbeperkt

10 strategieën voor inclusieve studentenvertegenwoordiging

Inhoudstabel	p3
Inleiding	p4
Partners van dit project.....	p5
Waarom participeren studenten?	p6
Wat zijn de drempels om te participeren?	p7
Charter	p9
Inleiding	p9
Communicatie	p10
Participatie	p13
Zichtbaarheid.....	p18
Toekomstige studentenvertegenwoordigers?	p20
Coming soon: Vorming	p21
Dankwoord	p23

Inleiding

Dit project is gericht op het verhogen van de participatie van studenten met een functiebeperking in studentenvertegenwoordiging. Deze studenten komen vandaag vaak niet aan bod in de beslissingsorganen op lokaal, faculteits-, instellings-, of Vlaams niveau. Aangezien deze studenten echter een zeer waardevol perspectief kunnen bieden op hoger onderwijs, wil VVS hiermee het bewustzijn verhogen en concreet de werking van studentenraden meer inclusief maken. Toegankelijke studentenvertegenwoordiging kan namelijk ook leiden tot meer toegankelijk hoger onderwijs. VVS kon dit project realiseren in het kader van de projectoproep 'Ik wil erbij' van Hart voor Handicap. Dit project werd bijgestaan door de expertise van het Steunpunt Inclusief Hoger Onderwijs (SIHO).

VVS verspreidde van midden oktober tot midden december 2015 een vragenlijst die peilde naar de participatie van studenten met een functiebeperking. Daarnaast werden ook enkele focusgroepen georganiseerd met studenten die wél en niet participeerden in studentenvertegenwoordiging. Tot slot werden zes masterstudenten orthopedagogiek van de UGent ingeschakeld om portretten te maken van andere studenten met een functiebeperking (binnen het vak disability studies van professor G. Van Hove-UGent). Bij elk van de drie onderzoeksmethoden werd de anonimiteit van de deelnemers gegarandeerd (tenzij ze zichzelf graag kenbaar maakten).

Partners van dit project

VVS: De Vlaamse Vereniging van Studenten is de koepelorganisatie van studentenraden van de Vlaamse hogescholen en universiteiten. Ze is de officiële spreekbuis van de student. VVS plaatst het verdedigen van de studentenrechten in een breder kader van democratisering van het onderwijs.

SIHO: De kerntaak van het SIHO bestaat uit het begeleiden en ondersteunen van de Vlaamse hogescholen en universiteiten en hun personeel bij de implementatie van Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap. Centraal bij die implementatie staat het verbeteren van de participatie (instroom, doorstroom, uitstroom) van studenten met functiebeperkingen in het Vlaams hoger onderwijs. Vanuit de intermediaire rol van het SIHO is de overheid betrokken bij elke actie.

Hart voor Handicap: Hart voor Handicap streeft naar een warme en inclusieve samenleving. Een samenleving waarin iedereen van tel is. Een samenleving met een breed sociaal netwerk voor zowel kinderen, jongeren als volwassenen. Daarom zoekt en ondersteunt Hart voor Handicap projecten die nieuwe kansen bieden op inclusief onderwijs.

Waarom participeren studenten?

Goede positie opgebouwd
Samenwerken/inzet van iedereen
Als er iets misgaat
Nieuwe invalshoeken
We moeten eigen stem laten horen
Enthousiasme en interesse
Mening geven
Lid van bestuur
Verandering willen
Anderen kunnen zo rekening met je houden
Belangrijk
Goed idee delen

“Ik ben het eerste lid met een beperking. Ik kan op deze manier mijn ondervindingen delen in de groep en er kan zo met meerdere mensen samen een oplossing gezocht worden voor problemen die ik ondervind.”

“Ik vind het belangrijk dat iedereen zijn mening mag uiten en dat er beslissingen worden genomen die voor zoveel mogelijk mensen goed zijn zodat er niemand uit de boot valt.”

Overtuiging
Vertegenwoordiging
Beleid mee bepalen
Mensen leren kennen
Input geven
Interesse gevraagd
Klasverantwoordelijke
Voorbeeldfunctie
Belangrijk om vaardigheden te leren
Advies begeleiding
Op de hoogte zijn

“Ik vind het gewoon interessant, ik leer graag bij, ben ook altijd blij om andere studenten tegen te komen en te spreken. Het staat ook goed op uw cv.”

“Om het beleid mee te sturen vanuit het perspectief van de studenten, en soms om professoren realistisch te houden in hun plannen en objectieven.”

Wat zijn de drempels om te participeren?

“Ik ben zenuwachtig voor de reactie van anderen.”

“Omdat ik bang ben om iets verkeerd te zeggen.”

“Ik ben bang dat als ik mij engageer voor een werkgroep of raad dat ik al die dingen die ik niet goed kan ook zal moeten doen, en dan wordt het te zwaar.”

“Ik heb niet het gevoel dat ik gehoord wordt. De studenten worden telkens van het kastje naar de muur gestuurd.”

Wat zijn de drempels om te participeren

“...Er gaat al zoveel energie naar mijn opleiding en het lijkt een heel groot engagement. Mocht ik weten dat er een specifiek werkgroepje is rond inclusiviteit zou ik tekenen maar daar hoor je niks van en dat is jammer.”

“Het is heel vaak niet duidelijk waar ze vergaderen of het is niet toegankelijk.”

“Ik ben bang dat als ik mij engageer voor een werkgroep of raad dat ik al die dingen die ik niet goed kan ook zal moeten doen, en dan wordt het te zwaar.”

“Als je begint met studentenvertegenwoordiger zijn, heb je direct al heel veel verplichtingen. Het wordt snel veel te veel, zeker voor studenten met functiebeperking die dan nog 5 andere drempels moeten doorstaan.”

De oplossingen die in dit onderzoek naar voren geschoven werden, kunnen een belangrijke aanzet vormen naar meer inclusieve studentenraden. Deze strategieën werden naar voren geschoven door studenten met een functiebeperking in vragenlijsten en interviews. Niet elke concrete oplossing is even makkelijk in praktijk uit te voeren. Wel willen we elke studentenraad aanmoedigen om een engagement op te nemen om de volgende tien strategieën in hun werking in te zetten:

Communicatie

1. We geven concrete en toegankelijke informatie over vergadermomenten
2. We zorgen voor een goede informatiedoorstroom
3. We leggen de focus op het doel van de vergadering

Participatie

4. We voorzien de mogelijkheid om ook anoniem je stem te laten horen
5. We stellen een aantal vergaderingen open zonder verplichtingen
6. We stellen thema-specifieke werkgroepen open voor elke student
7. We voorzien de mogelijkheid om de vergadering voor te bereiden
8. We organiseren op het meest lokale niveau van elke studentengroep overleg

Zichtbaarheid

9. We stellen studentenvertegenwoordiging persoonlijk en actief voor bij alle studenten
10. We geven erkenning aan onze studentenvertegenwoordigers voor de verwezenlijkingen

1. We geven concrete en toegankelijke informatie over vergadermomenten

Studenten vragen om concrete informatie bij de eerste contacten over vergaderingen (Wie? Wanneer? Waar? Over wat? Waarom?). Het is ook belangrijk deze informatie volledig toegankelijk te stellen zodat iedereen dit kan terugvinden en het zoeken naar deze informatie geen extra drempel vormt.

“Nu heb je vaak al engagement nodig om info te krijgen terwijl je bij de voorstelling echt concrete info zou moeten krijgen.”

“In het eerste jaar, voordat men zich kandidaat moest stellen om bij de studentenraad te gaan, zou ik meer info willen over wat de studentenraad juist inhoudt.”

“Meer duidelijkheid zou helpen: waar gaan de vergaderingen door, over wat gaan ze, en van wie gaan ze uit. Concrete info dus. Moest ik nu duidelijke info krijgen, ik zou morgen al gaan vergaderen.”

“Wat erg zou helpen is openheid naar alle studenten: wie zijn de mensen die deelnemen? Waarover gaan de studentenraden? Wat staat er op de agenda?”

2. We zorgen voor een goede informatiedoorstroom

Studenten vragen ook om een sterke informatiedoorstroom over de input en terugkoppeling van vergaderingen op een breed en toegankelijk platform. Dat platform moet input geven mogelijk maken en aanmoedigen.

“Ze moeten meer communiceren via ICT-kanalen, we willen meer openheid naar alle studenten”

“Ondersteuning en het delen van informatie met elkaar verbeteren, om zo de stap te verkleinen. Ik denk dat ze misschien beter een nieuwsbrief kunnen sturen naar alle studenten. Dan tonen ze beter wat ze eigenlijk doen.”

“Nu is er ook wel een facebookpagina van de algemene studentenraad die je kan volgen. Die volg ik dus wel en ik lees dat verslag en ik zie dan of er punten zijn voor mezelf.”

“Een denktank of een soort van online discussie invoeren. Want het is niet voor iedereen mogelijk om vertegenwoordiger te worden.”

“Het zou helpen om meer polls te houden waar alle studenten op kunnen antwoorden.”

3. We leggen de focus op het doel van de vergadering

Studenten geven ook aan dat het doel van elke vergadering duidelijk en ook op voorhand moet worden gecommuniceerd. Zo kunnen zowel de voorbereiding, als de vergadering zelf, als de terugkoppeling meer doelgericht en vlotter verlopen.

“Diegene die de vergadering organiseren, vergeten vaak te zeggen waar ze naartoe willen.”

“Meer uitleggen wat de specifieke bedoeling is van dergelijke vergaderingen/bijeenkomsten en studenten motiveren om er aan deel te nemen en ze te overtuigen dat hun deelname of stem een verschil kan uitmaken binnen het nemen van beslissingen”.

“Een kennismaking met alle leden en alle leerkrachten die al in de raad zitten organiseren, en zo ook uitleggen wat de bedoeling is.”

4. We voorzien de mogelijkheid om ook anoniem je stem te laten horen

Voor verschillende studenten verlaagt de drempel tot studentenvertegenwoordiging als ze ook anoniem input zouden kunnen geven over bepaalde thema's of specifieke vragen.

"Wat voor mij zou kunnen helpen is bv. door achter de schermen iets voor te kunnen stellen, voor veel mensen is een uitleg doen voor veel volk ook vaak eng."

"Zo kan je ook mensen leren kennen om een netwerk te vinden. Als je iemand leert kennen die ermee bezig is, en je hebt er ook al eens iets goed kunnen doen, kan dat ook helpen om erbij te gaan."

"Het gevoel dat je een verschil kan maken zou ervoor kunnen zorgen dat ik zou participeren."

5. We stellen een aantal vergaderingen open zonder verplichtingen

Voor veel studenten is een volledig mandaat opnemen in de studentenraad niet of zeer moeilijk te combineren met hun studies. Ze geven als tip dat ze wel graag zouden participeren als dat op een meer vrijblijvende manier kan.

“Open vergaderingen maken waar je ook gewoon mag gaan kijken en luisteren zonder dat je verplicht bent deel te nemen aan het gesprek en om de volgende keer er weer te moeten zijn.”

“Wat voor mij zou helpen is dat er minder verantwoordelijkheid wordt verwacht, dat het vrijblijvend kan blijven.”

“Wat ook kan helpen om de studentenraden toegankelijker te maken is om misschien open vergaderingen te houden, dat wil zeggen dat de studenten vrijwillig aanwezig mogen zijn, ook als ze liefst niets zeggen tijdens de vergadering”

6. We stellen thema-specifieke werkgroepen open voor elke student

Verschillende studenten zeggen graag mee te werken aan thema-specifieke werkgroepen. Studenten worden echter afgeschrikt wanneer meteen verwacht wordt dat je ook echt een mandaat in de studentraad opneemt.

“Als je minder met verkozen mandaten zou werken en meer met werkgroepen dan kan je je specifiek richten op thema’s en moet je niet overal en altijd vergaderen. PLUS je weet dan ook dat je iets te zeggen hebt over dat onderwerp.”

“Voor studenten is tijdsgebrek een belangrijke reden om niet te participeren, zich moeten opgeven voor een breed mandaat (meerdere vergaderingen over zeer uiteenlopende onderwerpen) is sterk drempelverhogend, al is de interesse er vaak wel.”

“Wat zou kunnen helpen is thema-specifiek werken, zodat ik mijn energie gericht kan inzetten op de thema’s waar ik sowieso mee in contact kom en mee bezig ben.”

Voor de duidelijkheid vragen studenten hier dus niet om specifieke groepen voor studenten met een functiebeperking, wel om overlegmomenten over bv. huisvesting, mobiliteit, toegankelijkheid enz.

7. We voorzien de mogelijkheid om de vergadering voor te bereiden

Verschillende studenten vertellen dat het kan helpen om samen met een ervaren studentenvertegenwoordiger de vergadering voor te kunnen bereiden of samen te zitten.

“Voorbereiden van zo’n vergadering en verwerken is ook het beste door er met iemand anders over te praten. Als je dan ook geen energie hebt om te gaan heb je wel een stem met die buddy. Je hebt de kans om het zelf te doen maar je hebt ook wel een stemkanaal door die buddy.”

“Meer ondersteuning bieden en zorgen dat wij ons allemaal veilig voelen.”

8. We organiseren op het meest lokale niveau van elke studentengroep overleg

We verhogen de input en verkleinen de stap naar studentenvertegenwoordiging op hoger niveau door studenten vanop het meest lokale niveau in te schakelen (bv. de klas/lesgroep). Ook kan je zo met minder verplichtingen starten als studentenvertegenwoordiger.

“Een kleine opleidingsraad die problemen op lokaal niveau kan samenleggen zou ook zorgen voor een kleinere drempel waar dan de koppeling wordt gemaakt.”

“In elke afdeling een anonieme rondvraag houden bij de studenten met een functiebeperking om hen een kans te geven deel te nemen zodat de instapdrempel verlaagd wordt.”

“Misschien zou het beter zijn om studenten (o.a. studenten met een functiebeperking) samen te brengen in een kleinere groep, zodat ze onderling kunnen bepalen wat hen het meeste kan helpen.”

9. We stellen studentenvertegenwoordiging persoonlijk en actief voor bij alle studenten

Heel veel studenten geven aan dat ze vandaag niet of onvoldoende op de hoogte zijn van het bestaan en de werking van studentenraden.

“De toegankelijkheid kan verbeteren door het meer opentrekken van de studentenraad, betere kennismaking, mensen die zich via de ICT-kanalen voorstellen e.d. dat kan de sociale drempel al verlagen en betrokkenheid van studenten vergroten.”

“Ik ben nog nooit aangesproken geweest en ik heb nog geen informatiemoment gehad over de concrete werkbelasting of grootte van het engagement. De drempel is dan al heel hoog om er zelf naartoe te stappen.”

“Aanspreken van mensen moet direct genoeg zijn maar u ervoor opgeven moet anoniem genoeg zijn.”

10. We geven erkenning aan onze studentenvertegenwoordigers voor de verwezenlijkingen

Voor studentenvertegenwoordigers is het tot slot ook zeer belangrijk dat ze weten waar ze met alle vergaderingen aan bijdragen.

“Beslissingen worden daarna dan uitgevoerd maar dan weet niemand dat er iemand bijzat van studenten. Ik kan me inbeelden dat mensen dan niet weten wat wij dan hebben gedaan.”

“Wat kan helpen is ook concretere informatie vanuit de studentenraad naar studenten toe, een idee geven hoe er kan geholpen worden, waarom onze participatie belangrijk is en waarom het nuttig is ,...”.

“Het is belangrijk om resultaten zichtbaar te maken want je steekt er energie in. Als je dan kan zien dat er bij een probleem ook gehoor aan wordt gegeven, is het belangrijk dat ook te benadrukken.”

Toekomstige studentenvertegenwoordigers?

Studentenraden die dit charter ondertekenen, engageren zich om deze strategieën actief en duurzaam in hun werking te implementeren. Het doel? Alle enthousiaste en geëngageerde studenten bereiken en ook van hen sterke studentenvertegenwoordigers maken.

“Ik doe dit soort dingen ook heel graag, ik wil ook veel veranderen, ik wil het veel aangepaster zien. Ik wil het makkelijker zien voor volgende generaties en daarom wil ik me ook meer actief maken in raden en in organisaties, kwestie van iets te kunnen veranderen.”

“Ik wil dat iedereen gelijke kansen krijgt, ongeacht zijn beperkingen. Iedereen moet kunnen doen wat hij graag doet, al is het niet volgens de normale procedures.”

“Ik denk dat samenwerking de sleutel tot succes is: gebruik het organisatorisch talent en creatief vermogen van de studenten, en combineer dit met de ervaring van de oudere generatie. Zo kan iedereen van elkaar leren en wordt het een meerwaarde voor elke partij.”

“Iemand kan bijvoorbeeld goede ideeën hebben, maar door tijdsgebrek, sociale angst... is het mogelijk dat deze ideeën niet gehoord worden. Beter zou zijn om mensen de kans te geven hun ideeën en opmerkingen te delen op een laagdrempelige manier.”

Coming soon: Vorming

Na de ondertekening op 3 mei 2016 in Brussel wordt deze ondertekening nog eens herhaald in het begin van academiejaar 2016-2017. De studentenraden die zich engageren om de strategieën actief en duurzaam om te zetten in beleid, zullen hierbij ook worden bijgestaan.

In samenwerking met het SIHO zal VVS vanaf het eerste semester van academiejaar 2016-2017 ook vorming voorzien om de implementatie van deze engagementen te ondersteunen. Op deze vormingsmomenten zullen good practices worden uitgewisseld en zal besproken worden hoe de strategieën concreet vorm krijgen.

Het volledige rapport is terug te vinden op de website www.vvs.ac bij publicaties. Vragen of opmerkingen zijn steeds welkom bij liesbeth@vvs.ac.

VVS wil graag uitdrukkelijk de organisaties bedanken die dit project ondersteunden. Dankzij de projecttoezegging van Hart voor Handicap was het mogelijk een medewerker van VVS in te schakelen voor de uitwerking van dit project. Ook de andere kosten van dit project, gaande van logistieke kosten en de uitreiking van incentives voor de vragenlijst, tot de onkostenvergoedingen van de deelnemers van de focusgroep-deelnemers konden hiermee gedekt worden. Bovendien stond de organisatie Miex (van vzw Konekt) VVS ook actief bij voor vorming, informatie en promotie. Dankzij de projectoproep 'ik wil erbij' kan VVS haar doel tot gelijkere onderwijskansen in een context van democratisering op een specifieke en inclusieve manier invullen voor studenten met een functiebeperking.

Daarnaast is VVS het SIHO zeer dankbaar om hun hulp bij elke fase van dit project. Zowel bij het opstellen van de vragenlijst, het afnemen van de focusgroepen, tot het schrijven van het onderzoeksrapport kon VVS rekenen op hun expertise. Hierdoor hoopt VVS een waardevolle bijdrage te kunnen leveren aan inclusieve studentenvertegenwoordiging.

Grafisch ontwerp door Jens Claes
Vector afbeeldingen door Freepik